

KERPELY KÁLMÁN (1864 - 1940)

Kerpely Kálmán 1864. október 11-én született Oravicabányán.

A magyarországi rozs-, és dohánytermesztés, illetve a műtrágyázás fejlesztésének kiemelkedő gyakorlati szakembere, növénytermesztő, egyetemi tanár.

1892-től 1920-ig rövid megszakítással a debreceni gazdasági tanintézet növénytermesztés tanára. 1897-től megbízott igazgatója, 1899-től igazgatója.

1897-ben megszervezte Debrecen - Pallagpusztán a Dohánykísérleti állomást, annak vezetője volt 1920-ig. Munkásságát 1920-tól a Budapesti Tudományegyetem növénytan katedrájának vezetőjeként folytatta.

1922-től a Magyar Tudományos Akadémia levelező tagja.

Kerpely Kálmán kiváló tanári munkája mellett a szervezés és a kutatómunka területén is kiemelkedő eredményeket ért el.

A növénytermesztési kutatásokban új szemléletet honosított meg. A növény, a talaj és a levegő tulajdonságainak harmóniája az egyetlen irány amelynek felderítése útján a termékek mennyisége és minősége fokozható. A termelés mennyiségének növelését Kerpely abban látta, hogy megfelelő talajműveléssel a talajt olyan állapotba kell hozni, hogy az mindenkor képes legyen a szükséges vízmennyiség megtartására, a felesleges víz eltávolítására. Ebből kiindulva a talajművelés módját rendkívül fontosnak tartott, és annak hatását nem csupán a termékek nagyságában, hanem a talajnedvesség tenyészidőszak alatti dinamikájának szabályozásában is meghatározó tényezőként látta. A századfordulón szinte egyedüli kutató volt, aki ilyen sokrétűen foglalkozott a talajművelés és a talajnedvesség kapcsolatával, a talajnedvesség-tartalom megőrzésével. Úttörőként vallotta, hogy a tápanyag-ellátottság és a vízhasznosulás szigorú kölcsönben áll egymással, ezért a termőhely éghajlatának figyelembevételével kell a tápanyag-visszapótlást biztosítani.

Egyike volt azoknak a kutatóknak, akik a termés nagyságának alakulása mellett a termés minőségének kérdését előtérbe helyezték.

Kutatásaiban fontos szerep jutott a dohánytermesztésnek. 1898-ban létrehozta a Dohánykísérleti Állomást. Az itt folyó kutatások kiterjedtek a palántaneveléstől a feldolgozásig. A kutatások eredményeit az egész hazai dohánytermesztés (ami az akkori mezőgazdaság egyik fontos kérdéseként merült fel) igényelte és hasznosította, nagymértékben hozzájárultak a hazai dohánytermesztés eredményes és gazdaságos megvalósításához. Kutatási eredményei tudományos közlemények és nemzetközi kiállításokon történt bemutatók útján nemzetközi hírnévre tettek szert.

Kerpely Kálmán tevékenységét a tudományos igényesség jellemezte. Életének legaktívabb szakaszát Debrecenben töltötte. Gazdag szellemi örökséget hagyott hátra, amelynek középpontjában a talaj vízgazdálkodása és a növény tápanyag-ellátottságának kapcsolata áll. Erre a gondolatra épül a hosszú életű tudományos iskola, melyet a II. világháború sem tudott megszakítani. Több, mint 1000 cikket írt. Fontosabb művei: A cukorrépa mint ipari növény (Bp. 1890); A búza bokrosodása (Keszthely, 1892); A gabona megdűlése (Debrecen, 1893); Dohánymag-termesztés (Bp. 1907); Díszdohányok termesztése (Bp. 1909); A műtrágyák helyes alkalmazása (Bp. 1910); Rétkelési tanulmányok (Bp. 1933). Több mint 1000 cikket írt. Tudományos Akadémián Székfoglaló előadását „Tanulmány a talaj vízkészleteinek és a termelés nagyságának szoros kapcsolatáról” címmel tartotta.